

Politika Europske unije

Carević, Mira

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:111539>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-10-16**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Mira Carević

**POLITIKA EUROPSKE UNIJE
EUROPEAN UNION POLITICS**

Završni rad

Gospić, 2017.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Upravni odjel

Stručni upravni studij

POLITIKA EUROPSKE UNIJE

EUROPEAN UNION POLITICS

Završni rad

MENTOR

STUDENT

dr. sc. Branislav Šutić, prof.

Mira Carević

MBS: 2963000173/9

Gospić, srpanj 2017.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću
Upravni odjel
Gospić, 16. 09. 2016

ZADATAK

za završni rad

Pristupnici: Mira Carević

MBS: 2963000173/9

Studentici stručnog upravnog studija izdaje se tema završnog rada pod nazivom

POLITIKA EUROPSKE UNIJE

Sadržaj zadatka :

1. EUROPSKA UNIJA(osnovni pojmovi, definicija, povijest)
2. INSTITUCIJE EUROPSKE UNIJE (definicija, opis djelovanja)
3. CARINSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE (pojmovi, definicija, načela, primjena)
4. EKONOMSKO MONETARNA POLITIKA (pojmovi, definicija, načela, primjena)
5. POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA (pojmovi, definicija, načela, primjena)
6. REGIONALNA POLITIKA (pojmovi, definicija, načela, primjena)
7. SOCIJALNA POLITIKA (pojmovi, definicija, načela, primjena)
8. ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA (pojmovi, definicija, načela)
9. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA (pojmovi, načela, primjena)
10. ZAKLJUČAK

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: dr.sc. Branislav Šutić, prof.v šk.

zadano: 16. 09. 2016

(ime i prezime)

(nadnevak)

potpis

Pročelnik odjela: Tomislav Lopac, predavač

predati do: 30. 09. 2017

(ime i prezime)

(nadnevak)

potpis

Studentica: Mira Carević

primio zadatak: 16. 09. 2016

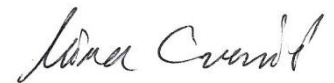
(ime i prezime)

(nadnevak)

potpis

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom **Politika europske unije** izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora dr.sc. Branislava Šutića, prof.

Mira Carević

SAŽETAK

„Ujedinjeni u različitosti“ slogan je Europske Unije. Europska Unija najveća je integracija koja okuplja različite države i narode. Pored zajedničkih ciljeva Unija poštuje svaku državu članicu te prihvaća njezin nacionalni identitet, kulturu, povijest, jezik, religiju, te njezine potrebe i želje.

Njezinom nastajanju, prethodila je želja da se okonča međunarodna mržnja i rivalstvo u Europi te da se izgradi temelj za održavanje mira između prethodno neprijateljskih strana.

Zamisao je potekla od Francuskog stručnjaka za razvoj Jeana Monttena koji je utvrdio da je jedini način za sprječavanje daljnjih sukoba, posebno između Njemačke i Francuske, uspostava kontrole nad Ruhrskom oblasti koja je bila središte Njemačke vojne industrije.

Na temelju toga došlo je do zaključka da se Njemačka i Francuska proizvodnja ugljena i čelika stave pod upravu Visokog povjerenstva. Prijedlog je predstavljen javnosti 9. svibnja 1950. godine u govoru ministra vanjskih poslova Francuske Roberta Schumana koji je za njega sastavio Monnet te se taj datum obilježava kao rođendan Europe.

Pariškim ugovorom 1951.godine osnovana je Europska zajednica za ugonjen i čelik (EZUC). Povjerenikom je imenovan Monnten, a osnovale su ju; Francuska, Njemačka, Italija, Luksemburg, Belgija i Nizozemska.

Europska ekonomska zajednica (EEZ) i Europska zajednica za atomsku energiju(Euroatom), nastale su Rimskim ugovorima 1957.godine.

Stvaranje Europske ekonomske zajednice (EEZ) težilo je cilju da se gospodarska suradnja s ugljena i čelika proširi na nova područja. Tako je došlo do nastajanja Carinske Unije između država potpisnica (Belgija, Luksemburg, Njemačka, Italija i Nizozemska) te je postavljen cilj stvaranja zajedničkog tržišta, prostora bez unutarnjih granica. Cilj Euroatoma je bio istraživanje nuklearne energije u civilne svrhe.

Ugovorom iz Maastrichta 1993. godine uveden je pojam „Europska Unija“, te Europske zajednice prerastaju u Europsku Uniju.

KLJUČNE RIJEČI: *unija, nacionalni identitet, Jean Montten, EEZ, Europska Unija*

SUMMARY

"United in Diversity" is the slogan of the European Union. The European Union is the largest integration that brings together different states and peoples. In addition to the common goals of the Union, it respects each member state and accepts its national identity, culture, history, language, religion, and its needs and desires.

Its emergence preceded the desire to end international hate and rivalry in Europe and to build the foundation for maintaining peace between the previously hostile. The idea came from a French expert on the development of Jean Monnet, who found that the only way to prevent further conflicts, especially between Germany and France, was to establish control over the Ruhr area, which was the center of the German military industry. On this basis, it was concluded that the coal and steel production of Germany and France were under the management of the High Commission. The proposal was presented to the public on May 9, 1950 in the speech of Foreign Minister of France Robert Schumann who drafted it for Monnet and this date is marked as the birthday of Europe.

The Treaty of Paris was founded in 1951 by the European Community for Coal and Steel (EZUC). The Commissioner was named Monnet, and they established it; France, Germany, Italy, Luxembourg, Belgium and the Netherlands.

The European Economic Community (EEC) and the European Atomic Energy Community (Euroatom) were created by the Treaty of Rome in 1957. The creation of the European Economic Community (EEC) has aimed at extending economic cooperation with coal and steel to new areas. Thus, the Customs Union has emerged between the signatory states (Belgium, Luxembourg, Germany, Italy and the Netherlands), and the goal of creating a common market, a space without internal frontiers, has been set. The goal of Euroatom was the exploration of nuclear energy for civilian purposes.

The Maastricht Treaty in 1993 introduced the term "European Union", and the European Communities are becoming European Union.

KEYWORDS: *union, national identity, Jean Monnet, EEC, European Union.*

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. NASTANAK I RAZVOJ EUROPSKE UNIJE	2
2.1. Osnivački ugovori	2
2.2. Osnovni ugovori	3
2.3. Ugovori o pristupanju	5
3. INSTITUCIJE EUROPSKE UNIJE.	6
3.1. Vijeće europske unije	6
3.2. Europsko vijeće	8
3.3. Europski parlament	9
3.4. Europska komisija	10
3.5. Sud pravde europske unije	12
3.6. Europski revizorski sud	15
4. CARINSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE	16
4.1. Nastanak carinske unije	17
4.2. Upravljanje carinskom unijom	18
4.3. Strategija razvoja	19
4.4. Zajednička carinska tarifa	19
4.5. Jedinствена carinska deklaracija	20
5. EKONOMSKO MONETARNA POLITIKA - EKONOMSKO MONETANA UNIJA....	21
5.1. Koraci u europskom monetarnom sistemu	22
5.2. Postupak uvođenja eura.....	23
6. POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA	25
7. REGIONALNA POLITIKA	25
8. SOCIJALNA POLITIKA	26
9. ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA EU	27
10. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA	30
10.1. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	31
11. ZAKLJUČAK	32
LITERATURA	33

1. UVOD

Europska Unija je jedinstvena, iz regionalne međunarodne organizacije za ekonomsku integraciju razvila je političku strukturu sličnu federaciji. Nastala je kao rezultat procesa pomirenja i suradnje europskih naroda nakon drugog svjetskog rata i želje za što bržim prevladavanjem poslijeratnih posljedica. Francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman izložio je 09.05.1950. godine prijedlog o novom uređenju Europe temeljenog na gospodarskoj solidarnosti, poznatiji kao Schumanova deklaracija, te se taj datum ujedno smatra kao dan rođenja Europske Unije. U osnivanju je sudjelovalo šest europskih država (Belgija, Francuska, Njemačka, Italija, Luksemburg i Nizozemska), proces je započeo 1951. godine, a Europska unija kakva danas postoji osnovana je 01.11.1993. godine stupanjem na snagu „Ugovora o Europskoj uniji“, potpisanog u Maastrichtu. Od tada je uslijedilo još šest velikih proširenja.

Europska Unija je jedinstvena tvorevina iz tog razloga što njezina organizacija počiva između suradnje vlada i modela federacije. Temelji Europske Unije su; načelo supsidijarnosti (odluke se donose tamo gdje je to najdjelotvornije) te organizacija zajedničkih akcija. Svaka država koja pokušava postati članicom Unije, mora prihvatiti postojeće pravne propise, te da nakon ugovorenog prijelaznog vremena-perioda sudjeluje u zajedničkoj politici. Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora koji konsolidira i ažurira pravnu osobnost EU-a, Europska unija postala je jedinstvena pravna osoba. Cilj i zadatak Europske Unije je obuhvatiti sve demokratske države Europe.

2. NASTANAK I RAZVOJ EUROPSKE UNIJE

Unija predstavlja prostor slobode, sigurnosti i pravde poštujući osnovna prava i različite pravne sisteme (<http://www.mvep.hr>). Unija ima pravnu osobnost (<http://www.mvep.hr>). Europska Unija je zajednica 28 država članica, utemeljena na istim vrijednostima i ciljevima, kao što su: sloboda, demokracija, jednakost, pravne države - ove vrijednosti su zajedničke svim država članicama. „Ujedinjeni u različitosti“ moto je Europske unije, čiji početak se ogleda još od propasti Rimskog carstva, pa sve do polovice 20. stoljeća, te predstavlja ideal humanista i pacifista. Nakon drugog svjetskog rata, ideja europske integracije se iskristalizirala. Tijek razvoja je bio popraćen procesom produbljivanja integracija, te pristupanjem novih država članica, te razvoj je bio dinamičan, ali isto tako i polagan, te se suočio s mnogim problemima. „Velika Europa“ u nastajanju će postati organizirana sila, samo ako bude izgrađivana na način da bude sposobna jedinstveno nastupiti u svijetu (Crespo, 1997.).

2.1. Osnivački ugovori

Europska zajednica i EU, osnovane su međunarodnim ugovorima koji predstavljaju osnivačke akte, te zbog toga nose naziv „osnivački ugovori“. Oni čine ustavnu osnovu Unije, te se na njima zasnivaju sve njezine odluke, postupci, načela, te pravni i institucionalni temelji.

Osnivački ugovori u užem smislu su: ugovori kojim je osnovana Europska Zajednica za ugljen i čelik, ugovori o osnivanju Europske ekonomske zajednice, Europske zajednice za atomsku energiju, te ugovor kojim je osnovana Europska unija. Osnivačkim ugovorima se smatraju i ugovori kojima se mijenjaju i nadopunjuju gore navedeni ugovori, te ugovori o pristupanju zajednicama tj. Uniji. Ugovori se mogu mijenjati u skladu s redovitim postupkom revizije i u skladu s pojednostavljenim postupcima revizije (<http://www.mvep.hr>).

2.2. Osnovni ugovori

Francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman predložio je 9. svibnja 1950. godine osnivanje Europske zajednice za ugljen i čelik (EZUC). Dan kad je prijedlog podnesen, slavi se kao dan Europe (Etinski, Đajić; 2010.). U Parizu 18. travnja 1951. godine, Belgija, Nizozemska, Luksemburg, Italija, Francuska, te zapadna Njemačka potpisale su ugovor koji je prethodio osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik (poznat kao Pariški ugovor, stupio je na snagu u lipnju 1952), čime je započela integracija Europe. Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik, zaključen je na 50 godina, a istekao je 2002. godine.

25. ožujka 1957. godine iste države ponovno potpisuju ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice (EEZ). Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (EUROATOM), koji je stupio na snagu 10. siječnja 1958. godine - ovi ugovori poznati su još pod nazivom kao „Rimski ugovori“, obilježili su uspostavu zajedničkog tržišta u zemljama koje su potpisale ugovor, te slobode kretanja ljudi, roba, usluga i kapitala. Osnovne i glavne institucije EEZ-a.: Europski parlament, Savjet ministara, Europska Komisija, Europski sud, te socijalni fond i investicijska banka.

Cilj jedinstvenog europskog akta potpisanog 28. veljače 1986.godine (stupio na snagu 1987. godine) bilo je uređenje suradnje država članica u ovlasti vanjske politike, te mijenjanje postojećih osnivačkih ugovora. Ovaj ugovor donio je nove institucije - Europski savjet (bavi se vanjskom politikom, pitanjima vezanim za integracije-sastavljen od šefova država i vlada), uveo je odlučivanje kvalificiranom većinom, te postupak suradnje između Parlamenta i Savjeta u donošenju legislativnih akata (Etinski, et al. 2010.).

Ugovor o Europskoj Uniji, poznat još kao Matrihtski ugovor potpisan 7. veljače 1992. godine, a stupio na snagu 1. studenog 1993. godine, donosi promjene nekih odredbi ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice, te ime mijenja u Europska zajednica. Ovim ugovorom je službeno stvorena Europska Unija, koju čine tri zajednice, te tri stupa.

1. Stup-tri ranije osnovane zajednice (EZUC,EEZ i EUROATOM)
2. Stup- zajednička vanjska i sigurnosna politika
3. Stup-suradnja pravosuđa.

Ovim ugovorom se uvodi državljanstvo unije, postupak suodlučivanja Europskog Parlamenta, postavljen je pravni akt za osnivanje monetarne unije i uvođenje zajedničke valute (EURO) , te je povećan broj ovlasti u koji se bira kvalificiranom većinom u savjet ministara: uveden je princip supsidijarnosti, kao ustavi princip: osnovani su kohezijski odbor i odbor regija.

Amsterdamski ugovor koji je potpisan 2. listopada 1997. godine (stupio na snagu 1. svibnja 1999. godine), s ciljem da unija približi svojim građanima demokraciju i učinkovitost, te da ojača sposobnost djelovanja Unije na međunarodnom planu.¹¹

Ugovorom iz Nice (26. veljače 2001. godine potpisan, a stupio na snagu 1. veljače 2003. godine), je izvršena priprema institucionalnog okvira za nova proširenja, preciznije za pristupanje dvanaest novih država. Ovaj ugovor sadrži odredbe o uskoj suradnji država članica, te uvodi izmjene u tijelima Unije kao sto su: Savjet – povećava se broj članova Parlamenta, mijenja se ustav, imenovanje i organizacija komisije (Radovojević, Knežević-Predić; 2010.).

Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik je zaključen na rok od pedeset godina te je istekao 2002. godine.

Lisabonski ugovor (13. prosinca 2007. godine-potpisan, a stupio na snagu 1. prosinca 2009. godine) čiji je službeni naziv “Ugovor” kojim se mijenja i nadopunjuje ugovor o Europskoj Uniji i ugovor o osnivanju Europske zajednice . Taj ugovor je reformski ugovor s ciljem demokratizacije Unije, povećanja efikasnosti institucija i sistema odlučivanja, referenciranja vanjske politike, približavanja Unije njezinim građanima te njezino osposobljavanje da odgovori na pitanja o globalizaciji. Ovim ugovorom se uvodi niz promjena, Europska Unija dobiva pravni subjektivitet; napušta se struktura tri stupa; Europsko vijeće organizira se kao institucija, a njezin predsjednik je ujedno i predsjednik EU; u savjetu se uvodila pravilo biranja dvostruke većine; oblik biranja kvalificiranom većinom se proširuje na veći broj oblasti; proširuje se zakonodavne, nadzorne i proračunske nadležnosti Europskog parlamenta; povećava se uključenost zakonodavnih tijela država članica u sistem donošenja odluka; uvodi se povelja o osnovnim pravima EU kao ugovorna obveza za države članice; uvode se promjene i u podjeli nadležnosti; organizaciji i sudske ovlasti EU; te izborna prava EU.

Lisabonski ugovor je nastao na „ruševinama“ europskog ustava, koji je ratificiran nakon što je odbačen na referendumima u Francuskoj i Nizozemskoj, 2005. godine. Ugovor kojim je uspostavljen ugovor za Europu (29. listopada 2004. godine) imao je cilj da spoji sve dosadašnje ugovore u jedan „konsolidirani“ akt, da nova organizacija i jedinstveni ustav zamjene već postojeću institucionalnu strukturu i ugovore.

Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora, osnovni ugovori postali su Ugovor o Europskoj Uniji, ugovor o funkcioniranju Europske Unije (bivši EZ) i Povelja Europske Unije o osnovnim pravima.

2.3. Ugovori o pristupanju

Europska unija danas je zajednica 28 država članica. Proširenje se vrši zaključivanjem ugovora o pristupanju, kojim se mijenjaju osnivački ugovori u smislu sastava institucija i donošenja odluka u tim institucijama. Prvo proširenje je bilo 1973. godine sa šest na devet država članica, pristupaju: Velika Britanija, Danska i Irska.

Drugi krug Grčka 1. siječnja 1981. godine, treći krug Portugal i Španjolska 1. siječnja 1986. godine, četvrti (EFTA) Austrija, Finska, Švedska 1. siječanj 1995. godine, peti krug Cipar, Češka, Estonija, Mađarska, Letonija, Litva, Malta, Poljska, Slovačka, Slovenija 1. svibnja 2004. godine, šesti krug Bugarska i Rumunjska 2007 (Etinski et. al. 2010), zatim Hrvatska 2013. godine.

3. INSTITUCIJE EUROPSKE UNIJE

Europska Unija ima institucionalni okvir čiji je cilj promicati njezine vrijednosti, zalaganje za njezine ciljeve, služiti njezinim interesima, interesima njezinih građana i interesima država članica te osigurati koherentnost, učinkovitost i kontinuitet njezinih politika i djelovanja. Svaka institucija djeluje u granicama ovlasti koje su joj dodijeljene u Ugovorima i u skladu s njima određenim postupcima, uvjetima i ciljevima. Institucije međusobno održavaju lojalnu suradnju

3.1. Vijeće europske unije

Vijeće EU osnovano je 1958. godine (kao Vijeće Europske ekonomske zajednice) sa ulogom da bude glas vlada država članica EU i da koordinira politikom EU, a sjedište mu je u Bruxelles-u. U vijeću se sastaju nacionalni ministri svih država članica EU-a, zbog rasprave o zakonodavstvu, njegove izmjene i donošenja, te koordinacije politika. Ministri su ovlaštteni obavezati svoje vlade da djeluju u skladu s donesenim odlukama na sjednicama. Vijećem predsjedava predsjednik kojeg daje trenutno predsjedavajuća država. Države se na čelu Vijeća izmjenjuju svakih šest mjeseci. Uz Europski parlament Vijeće EU-a je glavno tijelo koje donosi odluke (https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_hr).

Mora ga se razlikovati od:

1. Europskog vijeća - sastanci na vrhu koji se održavaju četiri puta godišnje i na kojima čelnici zemalja EU-a određuju opće smjernice u donošenju politika EU-a
2. Vijeća Europe - nije institucija EU-a

Vijeće europske unije pregovara o zakonodavstvu EU-a i donosi ga zajedno s Europskim Parlamentom na temelju prijedloga Europske komisije,. koordinira politike država članica EU-a, razvija vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a na temelju smjernica Europskog vijeća, sklapa sporazume između EU-a i drugih država ili međunarodnih organizacija, donosi godišnji proračun EU-a, zajedno s Europskim parlamentom.

Vijeće Europske unije nema stalne članove, umjesto toga vijeće se sastaje u deset različitih sastava s obzirom na područje politike o kojem se raspravlja. Ovisno o sastavu, svaka država članica šalje svog ministra koji je nadležan za odgovarajuće područje politike (npr. na sastancima vijeća za gospodarske i financijske poslove, nazočni su ministri financija svih država članica EU-a).

Vijeće za vanjske poslove ima stalnog - visokog predstavnika za vanjske poslove i sigurnosnu politiku. Svim drugim sjednicama Vijeća predsjedava odgovarajući ministar iz države članice koja trenutno predsjedava Vijećem EU-a.

Sveukupnu dosljednost osigurava Vijeće za opće poslove, kojem pomaže Odbor stalnih predstavnika, sastavljen je od stalnih predstavnika pri EU iz država članica EU-a, koji su nacionalni veleposlanici pri EU-a.

Države članice euro područja koordiniraju svoju gospodarsku politiku uz pomoć Euroskupine, koja se sastoji od njihovih ministara gospodarstva i financija. Euroskupina se sastaje dan prije sjednica Vijeća za gospodarske i financijske poslove. O dogovorima sklopljenim na sastancima Euroskupine službeno se odlučuje u Vijeću slijedećeg dana, kada o tim pitanjima glasaju isključivo ministri država članica euro područja.

Vijeće EU funkcionira na način da je za donošenje odluka uglavnom potrebna kvalificirana većina: 55% država članica, te koje predstavljaju najmanje 65% ukupnog stanovništva EU-a. Iznimka su osjetljive teme, npr. vanjska politika i oporezivanje, za koje je potrebna jednoglasna odluka. Obična većina potreba je za postupovna i upravna pitanja. Za sprječavanje donošenja odluke potrebno je najmanje četiri države. Sve rasprave i glasovanja u Vijeću EU dostupna su javnosti.

3.2. Europsko vijeće

Europsko vijeće daje Uniji potreban poticaj za njezin razvoj i utvrđuje opće političke smjernice i prioritete tog razvoja. Članovi vijeća su šefovi država ili vlada iz svih zemalja EU-a, predsjednik Europske komisije, visoki predstavnik EU-a za vanjske poslove i sigurnosnu politiku. Predsjednik je Donald Tusk, a godina osnivanja 1974. (forum za neslužbene rasprave), 1992. (službeni status), 2009. (službena institucija EU-a). Smješteno je u Bruxellesu (https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_hr).

Na sastancima Europskog vijeća čelnici zemalja EU-a sastaju se radi određivanja političkog programa EU-a, predstavlja najvišu razinu političke suradnje izjedaju zemalja EU-a. Sastanci se održavaju četiri puta godišnje. Nadležnost Europskog Vijeća: Odlučuje o općem usmjeravanju i političkim prioritetima EU-a. Bavi se složenim i osjetljivim pitanjima koje nije moguće riješiti na nižim razinama međunarodne suradnje. Određuje zajedničku i vanjsku politiku EU-a. Nominira i imenuje osobe na određene visoke funkcije na razini EU-a (npr. u Europskoj središnjoj banci i Komisiji) Europsko vijeće nadležno je da u pogledu svakog pitanja, može zatražiti od Europske komisije da donese prijedlog o njegovom rješavanju, te povjeriti njegovo rješavanje Vijeću EU-a.

Sastav vijeća čine šefovi država ili vlada svih zemalja EU-a, predsjednik Europske komisije, visoki predstavnik EU-a za vanjske poslove i sigurnosnu politiku. Predsjednika Europskog vijeća, koji njima predsjedava i koji ga saziva, bira Vijeće na dvije i pol godine, koji se može jednom obnoviti. Predsjednik predstavlja EU na međunarodnoj razini. Europsko vijeće sastaje se četiri puta godišnje, a predsjednik može sazvati dodatne sastanke radi hitnih pitanja. Odluke se donose konsenzusom, ali u nekim slučajevima jednoglasno ili kvalificiranom većinom. Pravo glasa imaju samo šefovi država ili vlada.

3.3. Europski parlament

Europski parlament osnovan je 1952. godine kao Zajednička skupština Europske zajednice za ugljen i čelik, 1962. kao Europski parlament, a prvi izravni izbori bili su 1979. godine. Europski parlament ima zakonodavnu, proračunsku i nadzornu ulogu. Europski parlament je zakonodavno tijelo EU-a, biraju ga države članice EU, svakih pet godina - po slijedni izbori su održani u svibnju 2014. godine. Europski Parlament broji 751-og zastupnika, a predsjedava mu Predsjednik. Lociran je u Strasbourg- u (Francuska), Bruxelles – u (Belgija) i Luksemburgu (<http://www.europarl.europa.eu/portal/hr>) .

Europski parlament je zadužen za:

- Zakonodavstvo
  - a) Zajedno s Vijećem EU-a donosi propise na temelju prijedloga Europske komisije
  - b) donosi odluke o međunarodnim sporazumima
  - c) donosi odluke o proširenjima
  - d) preispituje program rada Komisije i poziva Komisiju da predlaže zakonodavne akte
- Nadzor
  - a) provodi demokratski nadzor svih institucija EU-a
  - b) bira predsjednika Komisije i odobrava Komisiju kao tijelo. Može podnijeti prijedlog za izglasavanje nepovjerenja, kojim se Komisiju obavezuje da podnese ostavku
  - c) odobrava izvršenja proračuna EU-a
  - d) razmatra predstavke građana i pokreće istrage
  - e) raspravlja o monetarnoj politici s Europskom središnjom bankom
  - f) iznosi pitanja komisiji i vijeću
  - g) promatra izbore
- Proračun
  - a) odlučuje zajedno s Vijećem o proračunu EU
  - b) odobrava dugoročni proračun EU

Broj zastupnika u Europskom Parlamentu iz svake države članice EU-a približno je razmjernan njezinu broju stanovnika, pri čemu slijedi načelo padajuće proporcionalnosti; niti jedna država članica ne može imati manje od šest niti više od 96 zastupnika u Europskom parlamentu, a njihov sveukupni broj ne može biti veći od 751 s predsjednikom. Zastupnici u Europskom parlamentu biraju se na temelju političke pripadnosti.

Predsjednik predstavlja Parlament pred drugim institucijama EU-a i svijetom, te daje konačno mišljenje za proračun EU-a.

U Parlamentu djeluju dva odbora i dva pododborna, a svaki od njih se bavi određenom granom politike. Odbori razmatraju zakonodavne prijedloge, a zastupnici u Europskom parlamentu i klubovi zastupnika mogu predložiti izmjene ili odbacivanje prijedloga zakona.

Na plenarnim sjednicama, zastupnici u Europskom parlamentu sastaju se radi glasanja o zakonodavnim prijedlozima i predloženim izmjenama. Plenarne sjednice uglavnom se održavaju jednom mjesečno u Strasbourgu i traju četiri dana, a ponekad se sazivaju dodatne sjednice u Bruxellesu. Europski parlament zasjeda javno kada razmatra i glasa o nacrtu zakonodavnog akta.

3.4. Europska komisija

Uloga komisije je promicanje općeg interesa Unije i poduzimanje odgovarajuće inicijative u tu svrhu, osiguravanje primjene ugovora i mjera koje na temelju njih donose institucije. Ona nadzire primjenu prava Unije i pod kontrolom Suda Europske unije. Izvršava proračun i upravlja programima. Izvršava koordinacijske, izvršne i upravljačke funkcije, kako je utvrđeno u ugovorima. Pokreće godišnje i više godišnje planiranje programa Unije radi ostvarivanja međuinstitucionalnih sporazuma (https://ec.europa.eu/commission/index_hr).

Komisiju čini „tim“ povjerenika, od koji je po jedan iz svake države članice EU-a. Aktualni predsjednik je Jean-Claude Juncker, a komisija je osnovana 1958. godine.

Europska komisija je politički neovisno izvršno tijelo EU-a. Jedina je odgovorna za izradu prijedloga europskog zakonodavstva, te provodi odluke Europskog Parlamenta i Vijeća EU-a.

Dužnosti europske komisije su:

- Predlaganje novog zakonodavstva
- zaštita interesa EU-a i njezinih građana u pogledu pitanja koja se ne mogu riješiti na nacionalnoj razini
- pružanje preciznog uvida u tehničke pojedinosti, zahvaljujući savjetovanju s stručnjacima i javnosti

- Upravljanje politikama i dodjeljivanje financijskih sredstva EU-a
- Određivanje prioriteta potrošnje EU-a zajedno s Vijećem i Parlamentom
- Donošenje plana godišnjeg proračuna, koja potvrđuje Parlament i Vijeće
- Kontroliranje potrošnje sredstava pod nadzorom Revizijskog suda
- Provođenje zakonodavstva EU-a
- Predstavljanje EU na međunarodnoj razini
- Zastupanje svih država članica u međunarodnim tijelima, pogotovo u trgovinskoj politici i humanitarnoj pomoći
- Pregovoranje o sklapanju međunarodnih sporazuma u ime EU-a

Političko vodstvo je tim od 28 povjerenika (iz svake države članice po jedan), na čelu s predsjednikom, koji odlučuje o nadležnosti politike. Tim povjerenika sastoji se od predsjednika komisije, sedam podpredsjednika, uključujući prvog podpredsjednika, te visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, te dvadeset povjerenika zaduženih za pojedine resore. Svakodnevni rad Komisije obavljaju njezini uposlenici (pravnici, ekonomisti itd.), te je on organiziran u odjele - glavne uprave, od kojih je svaka nadležna za određeno područje politike.

Kandidata u Europskom vijeću predlažu nacionalni čelnici, država članica, uzimajući u obzir rezultate izbora za Europski parlament. Da bi bio izabran, potrebna mu je podrška većine zastupnika u Europskom parlamentu.

Predsjednički kandidat bira potencijalne podpredsjednike i povjerenike na temelju prijedloga država članica, popis kandidata moraju potvrditi nacionalni čelnici u Europskom vijeću. Svaki kandidat iznosi svoje stavove i daje odgovore na pitanja pred Europskim parlamentom, parlament zatim glasuje hoće li biti prihvaćeni. Europsko vijeće naposljetku ih imenuje kvalificiranom većinom glasova. Mandat sadašnje komisije traje do 31. listopada 2019. godine.

Predsjednik određuje strateško usmjeravanje komisije, što povjerenicima omogućuje da zajedno donose odluke o strateškim ciljevima i izrade godišnjeg programa rada.

Odluke se donose na temelju načela kolektivne odgovornosti, te su svi povjerenici jednakopravni u postupku odlučivanja, te snose jednaku odgovornost za donesene odluke. Nisu ovlašteni samostalno donositi odluke, osim ako je to iznimno dopušteno(<http://www.mvep.hr/hr>).

Povjerenici djeluju u ime predsjednika i koordiniraju rad u području svoje nadležnosti zajedno s nekoliko povjerenika. Da bi se osigurala uska i fleksibilna suradnja u kolegiju, određuju se prioritetni projekti. Povjerenici pomažu podpredsjednicima u podnošenju prijedloga kolegija. Odluke se donose konsenzusom, a može se održati i glasanjem, u tom slučaju odluke se donose većinom glasova, pri čemu svaki povjerenik ima jedan glas.

Tada predmet preuzima nadležna glavna uprava, to se obično čini u obliku nacrtu zakonodavnih prijedloga. Nacrti zakonodavnih prijedloga zatim se ponovno podnose povjerenicima kako bi bili prihvaćeni na tjednim sastancima, nakon čeka postaju službeni, te se dostavljaju Vijeću i Parlamentu za sljedeću fazu zakonodavnog postupka EU-a (<http://www.mvep.hr/hr>).

3.5. Sud pravde europske unije

Sud pravde osnovan je 1952. godine, a sjedište mu je u Luxembourg. Uloga suda pravde je osiguravanje da se pravo Europske Unije tumači i primjenjuje na jednak način u svim državama članicama Europske Unije, te osigurava da države članice i institucije Europske Unije poštuju pravo Europske Unije (https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_hr).

Sud se sastoji se od dva suda: Sud i Opći sud. Članove Suda čini po jedan sudac iz svake države članice i 11 samostalnih odvjetnika. Sud tumači pravo Europske Unije kako bi se osigurala njegova ujednačena primjena u svim državama članicama Europske Unije i rješava pravne sporove između nacionalnih vlada i institucija Europske Unije. Uz to, u određenim okolnostima pojedinci, poduzeća ili organizacije mogu se obratiti sudu ako smatraju da je neka od institucija EU povrijedila njihova prava (<http://www.mvep.hr/hr>).

Sud donosi odluke u postupcima koji su pokrenuti pred njime. Pet najučestalijih vrsta postupka odnosi se na (<http://www.mvep.hr/hr>):

1. TUMAČENJE PRAVA (prethodna pitanja) – nacionalni sudovi država članica EU-a dužni su osigurati pravilnu primjenu prava EU-a, no sudovi u različitim državama mogu ga različito tumačiti; ako nacionalni sud ima nedoumice u vezi s tumačenjem ili valjanošću određenog zakonodavnog akta EU-a, on se može obratiti sudu za

objašnjenje; isti se mehanizam može upotrebljavati za utvrđivanje usklađenosti nacionalnog zakona ili prakse s pravom EU-a.

2. **PROVEDBU PRAVA** (tužbe zbog povrede prava) – ovi se postupci pokreću protiv nacionalnih vlada ako ne djeluju u skladu s pravom EU-a; mogu ih pokrenuti evropska komisija ili druge države članice EU-a; ako sud utvrdi da je određena država članica prekršila pravo, ona mora odmah poduzeti mjere da to ispravi; u protivnom se može pokrenuti drugi postupak, u kojem se toj državi može izreći novčana kazna.
3. **PONIŠTENJE PRAVNIH AKATA EU-a** (tužbe za poništenje) – ako se smatra da se određenim aktom EU-a krše ugovori o EU-u ili temeljna prava, vlade države članice EU-a, Vijeće EU-a, europska komisija ili (u nekim slučajevima) europski parlament od suda mogu zatražiti da poništi taj akt; i pojedinci mogu zatražiti od suda da poništi određeni akt EU-a koji se izravno odnosi na njih
4. **OSIGURAVANJE DJELOVNAJA EU-a** (tužbe zbog propusta) – parlament, vijeće i komisija dužni su donositi određene odluke u određenim okolnostima; ako to ne učine, vlade države članice EU-a, druge institucije EU-a ili (uz određene uvjete) pojedinci ili poduzeća mogu se obratiti sudu
5. **KAŽNJAVANJE INSTITUCIJA EU-a** (tužbe za naknadu štete) – svi pojedinci ili poduzeća koja pretrpe štetu zbog djelovanja ili propusta EU-a ili njegova osoblja protiv njih mogu podnijeti tužbu pred sudom.

Sud se sastoji od tri tijela (<http://www.mvep.hr/hr>):

1. **SUD**- rješava zahtjeve za prethodne odluke koje podnose nacionalni sudovi, određene postupke za poništenje i žalbene postupke
2. **OPĆI SUD** – donosi odluke u postupcima za poništenje koje se pokrenuli pojedinci, poduzeća i u nekim slučajevima vlada države članice EU-a; to u praksi znači da se ovaj sud uglavnom bavi predmetima povezanim s pravom tržišnog natjecanja, državnim potporama, trgovinom, poljoprivredom i žigovima.
3. **SLUŽBENI SUD** – sudi u sporovima između europske unije i njezina osoblja.

Sve suce i nezavisne odvjetnike zajedno imenuju nacionalne vlade na mandate od šest godina, koji se može obnoviti. Za svaki sud suci izabiru predsjednika na mandate od tri godine, koji se može obnoviti.

Za svaki postupak dodjeljuje se jedan sudac (“sudac izvjestitelj”) i jedan nezavisni odvjetnik. Postupci se provode u dvije faze (Radivojević et.al., 2010):

1. PISANA FAZA

Stranke u postupku podnose pisana očitovanja sudu; očitovanja mogu podnijeti i nacionalne vlasti i institucije EU-a, a ponekad i pojedinci

Sudac - izvjestitelj sastavlja sažetak tih očitovanja te o njima raspravlja glavna skupština suda, koja odlučuje koliko će sudaca sudjelovati u postupku (3, 5 ili 15 sudaca (cijeli sud), ovisno o važnosti i složenosti predmeta); većinu predmeta razmatra vijeće od pet sudaca, a sud u punom sastavu veoma rijetko sudi u nekom postupku i treba li se održati rasprava (usmena faza) i je li potrebno službeno mišljenje nezavisnog odvjetnika.

2. USMENA FAZA

Odvjetnici obiju strana predstavljaju predmet sucima i nezavisnom odvjetniku, koji ih mogu ispitivati. Ako sud odluči da je potrebno mišljenje nezavisnog odvjetnika, ono se iznosi nekoliko tjedana nakon rasprave. Nakon toga suci raspravljaju o predmetu i donose presudu. Postupak pred općim sudom sličan je, ali većinu predmeta razmatra vijeće od tri suca, bez nezavisnih odvjetnika.

Ako kao pojedinac ili poduzeće smatrate da ste pretrpjeli štetu zbog djelovanja ili propusta neke institucije EU-a ili njezina osoblja, protiv njih možete pokrenuti postupak pred sudom, na jedan od dva načina:

1. Neizravno, pred nacionalnim sudovima (koji mogu uputiti predmet sudu EU-a)
2. Izravno pred općim sudom ako je određena odluka neke institucije EU-a izravno i pojedincima štetno utjecala na vas.

Ako smatrate da su vlasti u bilo kojoj državi prekršile pravo EU-a, trebate se pridržavati službenog postupka podnošenja pritužbe.

3.6. Europski revizorski sud

Europski revizorski sud, osnovan je 1977. godine sa sjedištem u Luxembourg. Uloga suda je ispitivanje prihoda i rashoda svih tijela koje je osnovala zajednica, dok je zadaća Europskog suda je da štiti interese poreznih obveznika EU-a. Nema zakonodavne ovlasti, već pridonosi unaprjeđivanju načina na koji Europska komisija raspolaže proračunom EU-a i daje izvješća o financijama EU-a.

Sud radi sljedeće (https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-court-auditors_hr):

1. Provodi reviziju prihoda i rashoda EU-a, vrši kontrolu nad financijskim sredstvima EU-a, što uključuje izravne provjere u institucijama EU-a (prvenstveno u Komisiji), državama članicama EU-a i državama koje primaju pomoć od EU-a.
2. Sastavlja preporuke i nalaze u izvješćima o reviziji za Europsku komisiju i nacionalne vlade.
3. Moguće prijevare, korupciju ili druge nezakonite aktivnosti prijavljuje Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF)
4. Sastavlja godišnje izvješće za Europski parlament i Vijeće EU-a, koje Parlament pregledava prije donošenja oduke o odobravanju Komisijinog upravljanja proračunom EU-a.
5. Iznosi svoje stručno mišljenje tvorcima politika EU-a o tome kako bi se upravljanje financijama EU-a moglo poboljšati i učiniti efikasnijim za građane EU-a.

Revizorski sud objavljuje mišljenja o zakonodavstvu u izradi koje će imati utjecaj na upravljanje financijama EU-a, kao i dokumente o stajalištu, poglede publikacije o pitanjima vezanim s javnim financijama EU-a.

Revizorski sud mora biti neovisan o institucijama i tijelima u kojima provodi reviziju tom smislu može odlučivati:

1. što će biti predmet revizije
2. kako će provesti reviziju
3. kako i gdje će predstaviti svoje nalaze/analizu

Revizorske aktivnosti suda uglavnom se odnose na Europsku Komisiju, glavno tijelo odgovorno za izvršavanje proračuna EU-a, te sud usko surađuje i s nacionalnim vlastima jer Komisija većinom financijska sredstava upravlja zajedno s njima (oko 80%).

Članove suda imenuje Vijeće nakon savjetovanja s Parlamentom na mandate od šest godina, koji se mogu obnoviti. Oni između sebe biraju predsjednika na mandate od tri godine (koji može biti ponovno biran).

Revizijski sud provodi tri vrste revizija (<http://www.mvep.hr/hr>):

1. Financijske revizije - vrši provjeru dali su u financijskim izvješćima točno iznesena financijska stanja, rezultati, novčani tijek za predmetnu godinu.
2. Revizorske usklađenosti - provjerava dali su financijske transakcije u skladu s pravilima.
3. Revizije učinkovitosti poslovanja - provjerava dali su financijskim sredstvima EU-a ostvareni ciljevi uz najmanje moguće resurse i na najekonomičniji način.

Sud je organiziran u “skupine revizora” zvane “vijeća”. Vijeća primjenjuju izvješća i mišljenja koja članovi suda prihvaćaju i službeno iznose.

4. CARINSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE

Carinska unija jedno je od prvih postignuća Europske unije. Carinska unija znači da države članice između sebe ne primjenjuju carine, dok na proizvode uvezene iz ostatka svijeta primjenjuju iste carine. Ona obuhvaća cjelokupno tržište EU, te omogućuje slobodno kretanje robe unutar granica EU. Njome upravljaju 28 država članica, dok carinski službenici nadziru kretanje proizvoda na graničnim prelazima (luke, zračne luke, kopneni zračni prijelazi unutar područja EU).

Cilj takvog načina kontrole je zaštita potrošača EU od kupnje opasnih proizvoda za zdravlje, okoliš i životinje. Time se sprječava uvoz takvih na tržište EU, što čini tržište EU sigurnije za potrošače te se kontrolira izvoz nacionalnih dobara kao i nezakonit izvoz otpada. Carinska služba provodi nadzor i nad trgovinom rijetkih životinjskih vrsta, te drvnom građom iz ugroženih šuma (Rudolf, 2014.) .

Rad carinske službe uglavnom se svodi na komercionalni prijevoz ali obavlja i kontrolu putnika radi provjere nose li nezakonitu ili opasnu robu kao što je droga, oružje, te proizvode od kojih postoji rizik za širenje životinjskih bolesti. Kada roba prijeđe carinu može se slobodno kretati i prodavati na području EU. Uvozne carine koje naplaćuje carinska služba veoma su važan izvor prihoda EU (u 2013 one su činile 11% proračuna EU). Carinska unija predstavlja tešku kategoriju u međunarodnoj trgovini.

Carinske operacije u EU čine oko 16% svjetske trgovine i godišnje uključuju uvoz i izvoz u vrijednosti većeg od 34 milijarde eura. Opseg carinskih operacija je u prosjeku da se u minuti uvozi ili izvozi oko 42 milijarde tona sa više od 500 carinskih deklaracija, a zadržava se oko 70 krivotvorenih ili piratskih proizvoda. Sa rastom međunarodne trgovine carinske se operacije šire i obuhvaćaju sve raznolikije proizvode. Koordinacijom na razini EU pomaže se carinskim tijelima da prate to širenje (Knežević-Predić, Radivojević, 2009.)

4.1. Nastanak carinske unije

Carinsku uniju osnovale su Belgija, Nizozemska i Luksemburg 1944. godine te se počela primjenjivati 1998. Njemačka, Francuska i Italija pridružile su se državama Beneluxa i 1991 godine osnovale su europsku zajednicu za ugljeni čelik. Njezin predsjednik, bivši Belgijski premijer Paul Heneri Spaak, počeo je 1995. godine raditi na širenju carinske unije. Carinska unija osnovana je 1. srpnja 1968. godine kada su ukinute preostale carine na trgovinu unutar zajednice i uvedena je zajednička carinska tarifa kojom su zamijenjene nacionalne carine u trgovini s ostatkom svijeta. 1993 godine ukinute su carinske kontrole na unutarnjim granicama i prilikom svakog slijedećeg proširenja EU carinske unije pridružile su se nove države koje su morale uskladiti svoje nacionalno zakonodavstvo s carinskim zakonom.

Osnove carinske unije su odredbe Ugovora o EZ-u, Glave I-sloboda kretanja robe (čl. 23-27) i suradnja u području carina (čl.135). Članom 23 utvrđeno je da će carinska unija obuhvatiti ukupnu trgovinu robom, što prvenstveno uključuje zabranu carina i dadžbina s istim efektima na uvoz i izvoz robe među državama članicama Unije kao i primljenu zajedničke carinske tarife na njihove carinske odnose sa trećim državama. Zajedničku carinsku tarifu utvrđuje Savjet na prijedlog Komisije.

Treba naglasiti da je, u skladu s odredbama GATT-a i WTO-a, ta vrsta regionalnog trgovinskog sporazuma izuzeta od primjene načela „najpovlaštenije nacije“ na nečlanice carinske unije.

4.2. Upravljanje carinskom unijom

EU koja je u njezinoj isključivoj nadležnosti. Carinska politika zasniva se na partnerstvu s državama članicama i između njih. Carinske zakone predlaže i prati njihovo provođenje Europska komisija. Komisija pomaže koordinirati aktivnosti carinskih laboratorija i razvoj te provedbu informacijskih sustava i materijala za osposobljavanje. U okviru područja primjene ugovora, Europski parlament i Savjet, odlučujući u skladu s zakonodavnim postupkom, poduzimaju mjere u svrhu jačanja carinske suradnje između država članica i između njih i Komisije Carinske službe surađuju s nadležnim tijelima kako bi osigurale sigurnost i zaštitu građana te zaštitu okoliša (https://europa.eu/european-union/topics/customs_hr).

Zajedno s carinskim službenicima i tijelima su važni partneri Europskog policijskog ureda - Europolu u borbi protiv organiziranog kriminala. Oni su usko povezani s europskom mrežom pravosudnih tijela koja podupire europsku suradnju u kaznenim predmetima te s Europskim uredom za borbu protiv prevare (OLAF). Komisija je također ovlaštena da vodi bilateralne i multilateralne pregovore o carinama od kojih su najvažniji pregovori u sklopu Svjetske trgovinske organizacije (WTO). Vijeće kvalificiranom većinom odlučuje o carinskim propisima i utvrđuje zajedničku carinsku tarifu. Nacionalne carinske službe država članica zadužene su za svakodnevno operativno provođenje carinske politike. One prikupljaju carinske dadžbine, naplaćuju naknade i PDV na uvezene proizvode, te brinu o poštivanju uvoznih kvota i drugih ograničenja. Države članice prilagođavaju sve državne monopole komercijalnog karaktera kako bi se osiguralo, da ne postoji nikakva diskriminacija između državljana država članica u smislu uvijete nabave i stavljanje na tržište roba.

4.3. Strategija razvoja

Budući da carinska politika nije statična ona mora pratiti nove tehnološke i političke izazove koji se postavljaju pred Unijom. Prije svega misli se na veliku važnost kontrole vanjskih granica proširene EU, s obzirom na to da se ukidanjem unutrašnjih kontrola povećava rizik nezakonite trgovine, prevara i utaja. Strateški ciljevi Europske unije u području carinske politike su (https://europa.eu/european-union/topics/customs_hr) :

- stvoriti okvir utemeljen na transparentnim i utemeljenim pravilima koja su prikladna za razvoj međunarodne trgovine.
- pružiti državama članicama potrebne resurse i zaštititi društvo od nepoštena trgovine i brinuti o njegovim financijskim, ekonomskim, zdravstvenim i ekološkim interesima.

U skladu s mjerama iz programa Customs 2017, zacrtani ciljevi nastoje se ostvariti pojednostavljenjem i racionalizacijom zakonodavstva, pružanjem efikasnih usluga privrednicima, poboljšavanjem carinskim kontrola i postizanjem međunarodne suradnje.

4.4. Zajednička carinska tarifa

Dok sloboda kretanja robe prikazuje unutarnju dimenziju carinske unije, carinska tarifa simbolizira njezin vanjski aspekt. Zajedničkom carinskom tarifom (Common External Tariff –CET, Common Customs Tariff-CCT) propisane su carinske dadžbine koje se naplaćuju na uvoz robe u uniju i predstavljaju prihod budžeta EU. Dakle od 1968. godine države članice nemaju pravo samostalno voditi carinsku politiku. O njoj se odlučuje zajednički na nivou Unije, a imajući u vidu obveze preuzete međunarodnim sporazumima. Carine na uvoz industrijskih proizvoda u EU u prosjeku iznose 4%, ali se na veliko primjenjuju povlaštene stope i često slobodan uvoz za robu iz susjednih država, iz zemalja s ekonomijom u razvoju i u tranziciji, te iz država kandidatkinja za članstvo u EU. Ugovorom o Europskom ekonomskom prostoru (EEA) Norveškoj, Islandu, Lichtensteinu - zagarantiran je neograničen pristup Europskoj carinskoj uniji i uživanje osnovnih sloboda unutarnjih tržišta. Dakle puna primjena zajedničke carinske tarife ograničena je na trgovinu s razvijenim državama poput SAD-a, Kanade i Japana.

4.5. Jedinствena carinska deklaracija

Efikasna carinska unija pretpostavlja da se tarifa mora primjenjivati prema istovjetnim pravilima u svim državama članicama. S ciljem osiguranja jednakosti primjene carinskih propisa te otklanjanja rizika različitih interpretacija ili pravnih nedoumica, Europska unija donijela je jedinstvenu carinsku deklaraciju (Community Customs Code –CCC) u kojoj je prikupljeno i izloženo ukupno zakonodavstvo koje se odnosi na trgovinu Unije s trećim državama. Deklaracija određuje osnovne pojmove vezano uz carinsku uniju, npr. carinski prostor, postupak carinjenja i utvrđivanje vrijednosti robe, pravila o podrijetlu robe i tranzit robe (TIR i ATA karneti).

Institucije koje se vežu uz carinsku politiku EU su (https://europa.eu/european-union/topics/customs_hr):

- Europska komisija:
  - Opća uprava za oporezivanje i carinsku uniju
  - Povjerenik
    - Europski parlament: Odbor za pravne poslove i unutarnje tržište
    - Vijeće europske unije: Konkurentnost (unutarnje tržište, ekonomije i istraživanje)
- Europski obdusmen
- Europol
- Svjetska carinska organizacija –WCO
- Svjetska trgovinska organizacija –WTO

5. EKONOMSKO MONETARNA POLITIKA - EKONOMSKO MONETARNA UNIJA

Kao logična nadopuna jedinstvenom tržištu, ekonomsko monetarna unija je veliki politički pothvat u konačnom europskom ujedinjenju. Jedinstvena europska valuta trebala je doći 1. siječnja 1999. godine i zamijeniti sve postojeće nacionalne valute do 1. siječnja 2012 (<http://www.mvep.hr/hr>).

1970. nastao je tzv. Bernarov izvještaj prema kojem bi se stvaranje europske ekonomske i monetarne unije trebalo odvijati u tri faze tijekom perioda od deset godina. Ali politička želja država članica da se osnuje jedna takva unija nailazi na posljedice prve naftne krize i gubi svoj prvi korak odmah u startu.

1972 godine osnovan je Europski valutni sistem, a 1974 vijeće je prihvatilo odluku koja se odnosila na visoku stopu konvergencije valuta u velikoj zajednici. Zatim prihvaćena je i direktiva o stabilnosti, rastu i potpunom zapošljavanju. Međutim, ekonomska nestabilnost stvara temelje na kojima se zasnivao ovaj sistem: francuski frank, britanska funta, talijanska lira napustili su valutno udruženje.

6. i 7. srpnja 1978. godine u Bremen-u predsjednici država članica i premijeri vlada odlučili su osnovati europski monetarni sistem koji je stupio na snagu 3. ožujka 1979 godine - na zasjedanju europskoga vijeća.

Europski monetarni sistem temelji se na tri važna elementa (https://europa.eu/european-union/topics/customs_hr):

1. ECU: središnji element sistema, definira se kao “kost svih valuta u Europskoj uniji “
2. Svakoj valuti dodjeljuje se osnovni tečaj prema ECU-u. Između valuta stvorila se „mreža zajedničkih tečaja“. Do kolovoza 1993. godine bili su dopušteni rasponi odstupanja od dva, 2,5% ili (iznimno do 6%) od osnovnog tečaja. Tada je prag odstupanja povećan za 15% usred jakih poremećaja na valutnom tržištu.
3. Kreditni mehanizmi: središnje banke su zadužene investirati u neograničenim iznosima čim valuta stigne „prag odstupanja od 15 %“.

Europski monetarni sistem je odigrao važnu ulogu u ostvarivanju stabilnog monetarnog područja u Europi. Dakle, on nije ostvario sve svoje mogućnosti: nekoliko zemalja nije pristupilo mehanizmu, a neke sudjeluju na osnovu većih odstupanja od dopuštenih.

Kao nedostatak pravilne financijske politike nastala je napetost, dok su pojedine devalvacije vodećih nacionalnih valuta svojedobno uzdrmale jedinstvenost zajedničkog tržišta.

5.1 Koraci u europskom monetarnom sistemu

Na osnovu Jacques Delors, europsko vijeće u Madridu u lipnju 1989. godine utvrdio opća načela za stvaranje ekonomske monetarne unije: uvođenje jedinstvene valute je proces koji se sastoji od nekoliko faza, a prva je trebala početi 1. srpnja 1990. godine.

Prva faza je definirana ugovorom iz Maastrichta 7. veljače 1992. godine za ostvarivanje zajedničke jedinstvene valute što je potpisano ugovorom. Ugovor je definirao (<http://www.mvep.hr/hr>) :

- Stabilnost cijena: stopa inflacije ne smije prelaziti 1,5% iznad prosječne stope inflacije triju država članica.
- Kamatne stope - prosječna dugoročna kamatna stopa ne smije biti veća od 2% iznad stope izračunate kao prosjek triju zemalja s najmanjom stopom.
- Deficite: budžetski deficiti trebaju biti blizu ili ispod 3% društvenog proizvoda.
- Zaduženost: javna zaduženost mora biti ispod 60% bruto društvenog proizvoda.
- Stabilnost valute: nacionalna valuta ne smije devalvirati u prethodne dvije godine i mora se nalaziti unutar tečaja utvrđenog europskim monetarnim sistemom (2,25%).

Druga faza u europskom monetarnom sistemu koja je započela 1. siječnja 1994. godine pristavljala je prijelazno razdoblje. Tijekom ovog razdoblja pojačani su ciljevi za ostvarivanje stabilnih financijskih prilika. Osnovan je europski monetarni institut sa sjedištem u Frankfurtu. Zadaća tog instituta je ojačavanje koordinacije monetarnih politika, upotrebe ECU-a i izvršavanje pripremnih radnji za osnivanje europske centralne banke.

15. i 16. Prosinca 1995. godine na sastanku europskoga vijeća u Madridu određen je tehnički naziv uvođenje eura.

Treća faza 1. Siječnja 1990. godine. Ministri financija "petnaestorice" u svibnju 1998. godine su uspostavili na temelju izvještaja koje je pripremila komisija i europski monetarni institut, popis zemalja koje ispunjavaju uvjete za prijelaz na jedinstvenu valutu. Komisija je

smatrala da će većina država članica ispuniti uvijete za uvođenje eura 1. siječnja 1990. godine. Nakon što se dobije suglasnost parlament će odlučiti kvalificiranom većinom koje države ispunjavaju potrebne uvijete za uvođenje eura.

Na početku treće faze osnovana je Europska centralna banka. Banka će djelovati neovisno od nacionalnih vlada i upravljati će monetarnom politikom svih država koje se pridružuju jedinstvenoj valuti.

5.2. Postupak uvođenja eura

U prosincu 1991. godine potpisuje se Ugovor o europskoj uniji. Donesena je odluka o stvaranju monetarne unije, te je prihvaćen 5 načela konvergencije, zatim u siječnju 1994 počinje druga faza stvaranja Europske monetarne unije (razdoblje tranzicije) te osnivanje Europskog monetarnog instituta u Frankfurtu.

Jačaju se mjere za koordinaciju ekonomskih politika na europskoj razini te borba protiv prekomjernih deficita - politika ekonomske konvergencije država članica (<https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.hr.html>). Slijedeći važni događaji pri uvođenju valute eura su:

- 16. prosinca 1995. održava se sastanak europskog vijeća u Madridu, na kojemu se prihvaća naziv za zajedničku valutu "euro". Utvrđivanje provođenja i uvođenja eura i kalendara prijelaza na jedinstvenu valutu.
- 14. prosinca 1996. godine sastanak europskoga vijeća u Dublin-u. Prihvaćanje sporazuma o stabilnosti i uravnoteženom ekonomskom rastu. Pravni status eura
- 16. lipnja 1997. godine sastanak europskog vijeća u Amsterdam-u. Prihvaćanje sporazuma o uravnoteženom ekonomskom rastu. Prihvaćanja odredbi o pravnom status eura. Rezolucija o Europskoj monetarnoj uniji
- 1. i 2. svibnja 1998. godine europsko vijeće utvrđuje popis država koje uvode jedinstvenu valutu na osnovu kriterija konverzacije.
  - zatražen je stav Europskog parlamenta
  - uspostavljeni su čvrsti tečajevi valuta
- 1998. godine uspostavljena Europska centralna banka, imenovan je njezin izvršni odbor i počelo je tiskanje novca.

- 1. siječnja 1999. godine. Treća faza Europske monetarne unije. Euro je postao pravno valjanom valutom. Banke i tvrtke prelaze na poslovanje s eurom.
- siječanj 2002. godine uvodi se euro.
- srpnja 2002. godine ukida se zakonski status nacionalnih valuta.

Uvođenje jedinstvena valute koje je bilo planirano za 1. siječanj 1999. godine i to za administraciju banke. 1. siječnja 2002. godine stavile su se novčanice i kovanice eura. Lica kovanica službeno su prezentirana za vrijeme sastanka europskoga vijeća u Amsterdamu. Za vrijeme rasprava o konačnom izgledu kovanica, uzete su u obzir primjedbe slabovidnih osoba u pogledu izgleda i sastava kovanica.

1. siječnja 2002. godine euro je zamijenio nacionalne valute o onim državama članicama koje su sudjelovale u uvođenju eura. Između ova dva datuma cijene su bile navedene i u vrijednostima eura i u vrijednostima nacionalnih valuta s ciljem da bi se pomoglo potrošačima da se naviknu na novu valutu.

U protokolu koji je priložen ugovoru Danska i Velika Britanija ne prelaze na treću fazu, pa čak ni onda kada budu zadovoljavale odredbene kriterije. Danska se nakon rezultata provedenih u referendumu izjasnila da ne želi uvođenje eura, a isto to je napravila Švedska. Da bi se nadopunile odredbe ugovora iz Maastrichta, europsko vijeće sastalo se 17. srpnja 1997. godine u Amsterdamu i usvojilo dvije vezane rezolucije.

Prva kao „dogovor o stabilnosti i rastu“, obvezuje države članice da se pridržavaju budžeta. Ova disciplina osigurana je nadzorom i zabranom prekomjernih zaduživanja.

Druga rezolucija je u vezi s opredjeljivanjem komisije i država članica da zapošljavanje i dalje ostane jedan od najvažnijih političkih prioriteta Unije.

Uvođenje jedinstvene valute do kraja vijeka je bio najambiciozniji cilj europske unije do tada. Na putu u ostvarivanju tog cilja bilo je puno prepreka i zahtijevala se čvrsta volja država koje su težile k tome cilju.

6. POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Brzi protokol stvaranja i nastajanja Ekonomske i Monetarne Unije, dovelo je do svijesti države članice i njihove građane, da očekuju od Unije, djelotvornu politiku zapošljavanja kao i velika zalaganja i zauzimanja u tom pogledu. S ciljem građenja povjerenja među građanima Unije, ugovorom iz Amsterdama došlo je do poglavlja u kojem zapošljavanje postaje zadatak Europske Ekonomske Politike. 20. i 21. studenog 1997. godine održana je sjednica Europskog Vijeća, na kojoj su države članice razvile zajednički plan u svrhu jačanja zajedničke politike, među državama članicama, pogotovo u obrazovanju, zatim pomoći u stvaranju tvrtki, kao i daljnjem razvoju socijalne politike. Donesen je i plan daljnjeg razvoja politike zapošljavanja, kojeg će pratiti i procjenjivati, njegovu uspješnost institucije Unije i države članice.

7. REGIONALNA POLITIKA

U veljači 1998. godine države članice donijele su odluku o povećanju financijskih sredstava za strukturni razvoj: 14 milijardi ECU-a potrošeno je u vremenskom razdoblju od 1989-1993. godine, s ciljem razvoja regija, poticanje novih aktivnosti u zamrlim industrijskim područjima, na pomoć nezaposlenima, zatim pomoći nerazvijenim seoskim područjima, te pomoći za moderniziranje poljoprivrede. Ta sredstva usmjeravaju se; „Europski fond za regionalni razvoj“, „Evropski socijalni fond“, „Evropski fond za razvoj poljoprivrede“. U vremenskom razdoblju od 1993-1999. godine ti fondovi su iznosili 200 milijardi ECU-a i tako postali vodičem ekonomske i socijalne politike, koja je odraz solidarnosti u Zajednici.

8. SOCIJALNA POLITIKA

1961. godine osnovan je Europski socijalni fond s ciljem povećanja zaposlenosti. Unija ne nudi samo financijsku pomoć u rješavanju problema nastalih recesijom i niskim stopama razvoja. Socijalna politika i politika zapošljavanja sadrži osnovne socijalne standarde u Uniji, na koje su se države članice obavezale svojim pristupanjem. Glavni cilj je da se podrži primjena i razvoj socijalnog modela, koje je 1994. godine Europska komisija definirala kao „zajedničke vrijednosti koje obuhvaćaju demokraciju i prava, slobodom kolektivnog pregovaranja, tržišnu ekonomiju, jednake mogućnosti za sve, te socijalna zaštita i solidarnost“ (<https://www.scribd.com/doc/173595744/Cini-European-Union-Politics-2007>).

Oblik i uređenje socijalnih pitanja, na razini zajednice, seže u prošlost, kada je Europska Zajednica za ugljen i čelik u 60-tim godina, poduzela slične mjere za brojne radnike iz rudnika, nakon njegovog zatvaranja. Privredni rast i politika koja se vodi na nacionalnoj razini i razini zajednice, mora ojačati socijalni napredak, za koji je potrebno stvoriti pravne propise, koji na europskoj razini osiguravaju „osnovni paket“ prava. Ugovorom su utvrđena pravila koja su potrebna za socijalni napredak npr. borba protiv diskriminacije, sigurnost na radu. U prosincu 1991. godine u Maastrichtu, Europsko Vijeće odredilo je prava koja vrijede za sve radnike u cijeloj Uniji (osim Velike Britanije); sloboda kretanja, poboljšanje uvjeta rada, socijalna zaštita, sloboda udruživanja, sloboda kolektivnih pregovora, obrazovanje, jednaka plaća za isti posao, pravo radnika na obavještenost, te pravo sudjelovanja u upravljanju, zaštita: radnika, djece, invalida te starijih i nemoćnih, zdravstvena zaštita, te sigurnost na radnom mjestu.

1997. godine odlučeno je da će u ovaj protokol biti uključen sadržaj Ugovora, te da će ga sve države članice primjenjivati, kao posljedicu stava nove vlade u Velikoj Britaniji.

9. ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA EUROPSKE UNIJE

Očuvanje zajedničkih vrijednosti, jačanje sigurnosti europske unije, očuvanje mira i međusobne sigurnosti, poticanje međunarodne suradnje, razvijanje i jačanje demokracije, poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, temeljni su cilj zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije. U ostvarivanju ovih ciljeva, prije svega potrebna je „suradnja između država članica pri provođenju njihovih politika“ u utvrđivanju zajedničkih stajališta i „postupnim provođenjem zajedničkih mjera u područjima gdje države članice imaju zajedničke interese“. 1993. godine ugovorom o Europskoj Uniji uspostavljena je zajednička vanjska i sigurnosna politika - koja čini „drugi stup“ u sustavu „tri stupa“ (<http://journals.sagepub.com/toc/eup/current>).

Od završetka drugog svjetskog rata, pomirenje i mir su glavni cilj „europskog ujedinjenja“. 30. kolovoza 1954. godine Italija i Njemačka pridružuju se zapadnoeuropskoj uniji (Western European Union-WEU) koju su osnovale 1948. godine: Belgija, Nizozemska, Francuska, Njemačka, Luksemburg i Velika Britanija. Garanciju sigurnosti zapadnoeuropske zemlje dobile su zahvaljujući Sjeveroatlantskom savezu (NATO), s kojim zemlje zapadne Europe usko surađuju zajedno s Kanadom i SAD-om. 1985. potpisan je jedinstveni europski akt koji je uspostavio proceduru političke suradnje na zajedničkoj razini u Europskoj zajednici. Između Europskog vijeća i Vijeća ministara vanjskih poslova, uspostavljena je politička suradnja usmjerena međudržavnoj koordinaciji.

Uz nove oblike političke suradnje, želi se postići da države članice usvoje zajedničke stavove unutar međunarodnih organizacija (npr. organizacija ujedinjeni narodi). Takav oblik političke suradnje na europskoj razini, dokazao se kao uspješan put u vanjskoj politici. Države članice Uniji stavljaju na raspolaganje svoje civilne i vojne kapacitete za provedbu zajedničke sigurnosne i obrambene politike, države potpuno nastoje poboljšati svoje vojne sposobnosti, a zapaženu ulogu u zajedničkom razvoju obrambenih sposobnosti ima ustanova Europska obrambena agencija (https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_hr).

Za svaka pitanja od općeg značaja za Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, od velikog je značaja da se države članice međusobno savjetuju. Europsko vijeće određuje opće direktive vanjske politike, uz princip zajedničkog djelovanja. Vijeće može usvojiti direktive o načinu provođenja zajedničkih akcija kvalificiranom većinom. Europska unija svoja stajališta o međunarodnim događanjima izražava putem zajedničkih izjava. Izjave se posebno odnose o na kršenje ljudskih prava.

Zajednička vanjska i sigurnosna politika temelj su Europske unije i obuhvaćena su sva područja vanjske i sigurnosne politike, kao i sigurnost.

Europska unija dobiva nove institucijske i operativne instrumente ugovorom iz Amsterdama, čime uloga postizanja i usmjeravanja pripada Vijeću ministara koja prihvaća „zajedničke akcije“ i „zajednička stajališta“. Glasanje kvalificiranom većinom koje je tijekom sastanka u Amsterdamu uvedeno u procedure odlučivanja, za operacije ili stajališta koje je prihvatilo Vijeće, ujedno je samo kao postojanje načela konstruktivnog suzdržavanja pomoću kojeg neka država članica može u određenim slučajevima odlučiti da ne sudjeluje u zajedničkoj operaciji, ali time neće onemogućiti druge države članice. Glavni tajnik vijeća obavlja novu dužnost visokog predstavnika zajednice vanjske i sigurnosne politike Unije, te pomaže Vijeću u izradi i provođenju političkih odluka. Može se imenovati i posebni predstavnik kojem je povjeren mandat o posebnim političkim pitanjima, ako vijeće smatra da je to potrebno. Glavna novost ovog ugovora je „odjel za planiranje i rano upozoravanje“ čiji je glavni zadatak, nadziranje i analiziranje razvoja zajedničke vanjske i sigurnosne politike, daje mišljenja i upozorava na događaje koji bi mogli utjecati na vanjsku i sigurnosnu politiku Unije. Bilo koja država članica, Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku ili visoki predstavnik uz potporu komisije mogu vijeću uputiti pitanje koje se odnosi na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i mogu mu podnijeti inicijative ili prijedloge, ako je to primjereno. U slučajevima koji zahtijevaju brzu odluku, visoki predstavnik, po službenoj dužnosti ili na zahtjev države članice, saziva izvanredni sastanak Vijeća u roku 48 sati ili u slučaju hitnosti, u kraćem roku (<http://euinfo.ba/books/the-european-union-politics-and-policies>).

Vanjska i sigurnosna politika dugotrajno vode ka zajedničkoj obrani - oprezna je definicija u ugovoru iz Maastrichta, u jednom obliku vodi brigu o stavovima država članica koje smatraju da je potrebno ojačati obrambeno-politički identitet Europe, a drugom obliku o stavu onih država članica koje ne žele da se takvom operacijom dovedu u pitanje veze solidarnosti s SAD uspostavljene Atlantskim paktom. "Zajednička obrana" rezultat je napora kojeg države članice ulažu na svom putu u ostvarivanju jedinstvene Unije (www.europa.eu).

Ugovor iz Amsterdama spominje zadatke Pittsburgh-a koje je zapadna Zapadnoeuropska unija usvojila 19. lipnja 1992. godine (humanitarne zadaće, održavanje mira, vojne operacije u kriznim situacijama). Zapadnoeuropska unija pomaže Uniji u osmišljavanju zajedničke vanjske i sigurnosne politike, dok Europsko Vijeće osmišljava smjernice za zapadnoeuropsku Uniju ako je to potrebno.

Ugovor iz Amsterdama savjetuje suradnju izjedaju država članica Europske Unije po pitanju naoružanja - suradnja koja je započela unutar Zapadnoeuropske Unije, na zajedničkoj organizaciji suradnje o naoružavanju.

Sporazum o sigurnosti potpisan 21. ožujka 1995. godine u Parizu, jedna je od najznačajnijih doprinosa koji je Europska Unija pružila u izgradnji sigurnosti za Europu. Odlukom Sjeveroatlantskog vijeća sa sastanka u Berlinu 3. lipnja 1996. godine, Europljani dobivaju na raspolaganje neke od mogućnosti NATO-a, koje će služiti za vojne svrhe. Na taj bi se način moglo postupno graditi „europski sigurnosni stup“ Atlantskog saveza, zbližavajući države članice Unije, koje bi se odlučile na užu suradnju s Zapadnoeuropskom unijom i NATO-a. Projekt zajedničke europske obrane kruna je razvoja europskog sigurnosnog zajedništva (Rudolf, 2014.).

10. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA

Zajednička poljoprivredna politika Europske Unije predstavlja: političke, ekonomske i društvene odnose na kontinentu Europe. Nakon završetka 2. svjetskog rata, u želji i cilju da se obnovi poljoprivreda i da ponovno započne proizvodnja hrane. Ova politika pripada jednoj od najvažnijih politika u Uniji, te predstavlja skup mjera i programa financiranja poljoprivrede u Europskoj Uniji. Njezina zadaća je osigurati: povoljne cijene, visoku kvalitetu poljoprivrednih proizvoda koji dolaze na tržište EU, osigurati dohodak poljoprivrednicima, te očuvanje ruralnog naslijeđa. Stvaranje i provođenje poljoprivredne politike nikad nije bilo jednostavno za Europsku uniju. Poljoprivredni sektor kao izvor potencijalnog rasta i prostor za kreiranje radnih mjesta nije samo povezan s ekonomijom država članica Unije već je oduvijek predstavljao bitan element europskog društvenog i kulturnog naslijeđa (Memišević, 2014.). Okvir zajedničke poljoprivredne politike postavljen je ugovorom o Evropskoj ekonomskoj zajednici (1957/1958), a primjena je počela 1962. godine. Ova politika zasniva se na tri elementa:

- jedinstveno tržište - slobodno kretanje robom, te određivanje zajedničkih cijena i pomoći
- Prednost EU- prednost proizvoda iz EU nad uvoznim, zaštita vlastitog tržišta od uvoza
- Financijska solidarnost - troškovi se dijeli jednako na sve države članice

Europska Unija i države članice dijele nadležnost zajedničke poljoprivredne politike, odluke se donose kvalificiranom većinom u Vijeću EU nakon konzultacija s Europskim parlamentom. Zajednička poljoprivredna politika financira se iz Europskog garancijskog poljoprivrednog fonda (EAGF) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFDR). Zajednička poljoprivredna politika Europske Unije rezultat je reformi koje su se dogodile 1992., 1993., te 2003. godine. Radi postizanja konkurentnosti na Svjetskom i EU tržištu, uvedeno je smanjivanje cijena poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima. Reformno su uvedene i mjere za zaštitu tržišta i okoliša (<http://www.europarl.europa.eu/portal/hr>).

Reforma poljoprivredne politike nastavljena je 1997. godine u skladu s dokumentima Agenda 2000 (1997/1999), a u okviru nje zajednička poljoprivredna politika organizirana je u dva stupa, poljoprivreda i ruralni razvoj, nastavljeno je smanjivanje cijena, povećano je direktno plaćanje poljoprivrednicima, te se donosi niz mjera za razvijanje sela. Novom reformom iz 2003. godine predviđeno je plaćanje poljoprivrednika po posjedu, bez obzira na njegovu proizvodnju.

10.1. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Europski fond za garancije u poljoprivredi, smatraju se kao instrumenti podrške zajedničkoj poljoprivrednoj politici Europske Unije koji su uspostavljeni financijskom perspektivom od 2007.-2013. godine. Djelovanje i razvoj unutarnjeg tržišta za poljoprivredne proizvode mora pratiti utvrđivanje zajedničke poljoprivredne politike (<http://europski-fondovi.eu/eafrd>). Ovime je zamijenjen Europski poljoprivredni fond za usmjeravanje i garanciju u poljoprivredi (EAGGF). Cilj ovog fonda je: poboljšavanje konkurentnosti odjela poljoprivrede i šumarstva, okoliša, kvalitete života u ruralnim područjima, te poboljšanje ruralne ekonomije. Ovaj fond osigurava povrat novca za izvoz poljoprivrednih proizvoda u zemlje nečlanice, te izravno plaćanje europskim poljoprivrednicima (https://europa.eu/european-union/topics/regional-policy_hr).

11. ZAKLJUČAK

Danas je Europska Unija zajednica 28 država članica, što je odraz volje za zajedništvom naroda različitog podrijetla kulture i religije. Povezivanje europskih naroda započelo je udruživanjem 1973. godine šest država koje su bile osnivači Europske ekonomske zajednice. Postupak proširivanja je nastavljen, pa je do 1981. godine bilo deset članica, dvanaest 1986. godine te petnaest 1995. godine. Snažnoj želji za ujedinjenjem i zajednicom prethodile su poslijeratne posljedice koje su zadesile Europu nakon drugog svjetskog rata. Europska Unija jedinstvena je zbog toga što se njezina organizacija nalazi između suradnje vlada i modela federacije.

Temelji se na načelu supsidijarnosti i organizacijama zajedničkih akcija. Zadaća joj je obuhvaćanje svih demokratskih država. Zajednički ciljevi uvjetuju svaku državu koja želi postati članicom Unije, da prihvati postojeće pravne propise Unije te da po isteku ugovorenog prijelaznog razdoblja sudjeluju u politikama Unije. Ambiciozna perspektiva stvaranja Ekonomske i Monetarne Unije-politike koja je određena ugovorom iz Maastrichta kao i stvaranje političke Unije sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom su ciljevi koje moraju prihvatiti sve buduće članice Unije.

Mira Carević

LITERATURA

Knjige i članci

1. Crespo Baron E.; Europa at the Dawn of the New, Palgrave Macmillan Ltd; 1997.
2. Monnet J.; Les Etatus-Unis d Europe ont Commence: Discours et allocutions 1952-1954, Paris, 1955.
3. Radivojević Z., Knežević-Predić V.; Institucije Evropske unije, Službeni glasnik, Beograd, 2010.
4. Knežević-Predić V., Radivojević Z.; Kako nastaje i deluje pravo Evropske Unije, Službeni glasnik, Beograd, 2009.
5. Etinski R., Đajić S., Stanivuković M.; Osnovi prava Evropske Unije, Novi Sad, 2010.
6. Memišević S.; Zajednička poljoprivredna Politika EU, Sarajevo, 2014.
7. Rudolf D.; Zajednička sigurnosna i obrambena politika europske unije, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 51, 3/2014.

Internet izvori

[http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/ugovori/ugovor-iz-lisabona-\(prociscenacinacica\)](http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/ugovori/ugovor-iz-lisabona-(prociscenacinacica)) (30.06.2017)

www.parlamet.ba (23.6.2015)

www.sabor.hr (24.6.2015)

www.europal.europa.eu (23.6.2015)

europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index-hr.htm (26.6.2015)

cappei.ba/bos/files/institucije%20EU

journals.sagepub.com/home/eup (1.5.2017.)

<http://journals.sagepub.com/toc/eup/current> (5.5.2017.)

<http://www.economist.com/topics/european-union-politics> (7.5.2017.)

<http://euinfo.ba/books/the-european-union-politics-and-policies/> (7.5.2017.)

<http://www.au.dk/en/summeruniversity/courses/understanding-european-union-politics/> (7.5.2017.)

<https://www.scribd.com/doc/173595744/Cini-European-Union-Politics-2007> (10.5.2017.)

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_hr (10.5.2017.)

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_hr(10.5.2017.)

<http://www.europarl.europa.eu/portal/hr> (10.5.2017.)

https://ec.europa.eu/commission/index_hr (10.5.2017.)

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-court-auditors_hr
(10.5.2017.)

https://europa.eu/european-union/topics/customs_hr (10.5.2017.)

<https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.hr.html> (10.5.2017.)

https://europa.eu/european-union/topics/regional-policy_hr (10.5.2017.)

https://europa.eu/european-union/topics/employment-social-affairs_hr (10.5.2017.)

[http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/europska-unija-\(eu\)/zajednicka-vanjska-i-sigurnosna-politika/](http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/europska-unija-(eu)/zajednicka-vanjska-i-sigurnosna-politika/) (10.5.2017.)

<http://europski-fondovi.eu/eafrd> (10.5.2017.)